

Mgr. Gábor Hulitka

CHYBY ÚČTOVNÍCTVA

v praxi malých firiem

„Ako sa stať lepším účtovníkom.“

Rok 2021

OBSAH

Zoznam použitých skratiek	6
Úvod.....	7
O knihe	9
1. Základný prehľad z účtovníctva.....	13
1.1 Spôsoby účtovania a účtovné jednotky	14
1.2 Podstata účtovania v sústave podvojného účtovníctva.....	15
1.3 Zásady účtovníctva.....	15
1.4 Právne normy v účtovníctve.....	17
1.5 Účtovná osnova (resp. účtovný rozvrh).....	18
1.6 Aktíva a pasíva	19
1.7 Účtovné doklady.....	21
1.8 E-faktúry v budúcnosti.....	23
1.9 Úschova účtovných písomností.....	23
1.10 Zhrnutie	26
2. Účtovná chyba	27
2.1 Vznik účtovnej chyby.....	28
2.2 Definícia účtovnej chyby.....	29
2.3 Zadelenie a druhy účtovných chýb	29
2.4 Najčastejšie účtovné chyby	30
2.5 Účtovná chyba – správny delikt	31
2.6 Oprava účtovných chýb	33
2.7 Opravy chybných zápisov.....	34
2.8 Zhrnutie	36
3. Najväčšie účtovné riziká.....	37
3.1 Klasifikácia rizík	37
3.2 Absencia zmluvy o spolupráci s účtovníkom	38
3.3 Desatoro odporúčaní proti účtovnému riziku	39
3.4 Správa účtovníka	39
3.5 Zhrnutie.....	41
4. Vzdelávanie účtovníkov	43
4.1 Vzdelávacie agentúry.....	43
4.2 Knihy o účtovníctve	46
4.3 Webstránky a portály pre účtovníkov	47
4.4 Zhrnutie	48

5. Interná účtovná smernica – vzor	49
5.1 Zhrnutie	57
6. Obhajoba práce účtovníka a prieskum.....	59
6.1 Zlyhania účtovníkov pri obhajobe ich práce	59
6.2 Odovzdanie účtovníctva klientovi alebo novej účtovníčke.....	59
6.3 Daňová kontrola	60
6.4 Výber názorov na účtovníkov z praxe	61
6.5 Zhrnutie	64
7. Chyby pri účtovaní majetku	65
7.1 Rámcová účtovná osnova triedy 0 – dlhodobý majetok.....	65
7.2 Čo je majetok a ako ho zaradiť	66
7.3 Príklady na účtovanie majetku	70
7.4 Zhrnutie	76
8. Chyby v účtovaní skladovej evidencie	79
8.1 Rámcová účtovná osnova triedy 1 – zásoby.....	79
8.2 Čo sú zásoby	79
8.3 Rozdiel medzi účtovaním skladovej evidencie.....	80
8.4 Kto môže účtovať o zásobách spôsobom B	82
8.5 Príklady na účtovanie skladovej evidencie.....	82
8.6 Tvorba opravných položiek k zásobám	86
8.7 Zhrnutie	88
9. Chyby v účtovaní peňazí v banke, platobných brán a pokladní, cenín a úverov	89
9.1 Rámcová účtovná osnova triedy 2 – dlhodobý majetok.....	89
9.2 Často používané syntetické účty v účtovnej triede 2	90
9.3 Pokladňa.....	90
9.4 Banka	92
9.5 Platobné brány	94
9.6 Zhrnutie	95
10. Chyby v účtovaní pohľadávok a záväzkov	97
10.1 Rámcová účtovná osnova triedy 3 – zúčtovacie vzťahy	97
10.2 Často používané syntetické účty v účtovnej triede 3	99
10.3 Príklady na účtovanie pohľadávok a záväzkov	102
10.4 Ako účtovať opravné položky k neuhradeným faktúram	107
10.5 Opravné položky pre mikrodaňovníkov	108
10.6 Zhrnutie	110
11. Chyby v účtovaní základného imania, rezerv, leasingu a výsledkov hospodárenia	111

11.1	Rámcová účtovná osnova triedy 4 – kapitálové účty a dlhodobé záväzky.....	111
11.2	Často používané syntetické účty v účtovnej triede 4	112
11.3	Príklady na účtovanie základného imania, rezerv, leasingu a výsledkov hospodárenia (získov a strát).....	113
11.4	Zhrnutie	119
12.	Chyby v účtovaní nákladov	121
12.1	Rámcová účtovná osnova triedy 5 – náklady	121
12.2	Často používané syntetické účty v účtovnej triede 5	122
12.3	Príklady na účtovanie nákladov	124
12.4	Účtovanie opráv.....	132
12.5	Náklady na duálne vzdelávanie	133
12.6	Súdne rozhodnutia.....	136
12.7	Zhrnutie	141
13.	Chyby v účtovaní miezd	143
13.1	Rámcová účtovná skupina triedy 52 – osobné náklady	143
13.2	Často používané syntetické účty pri účtovaní miezd	143
13.3	Príklady na účtovanie miezd a odmien.....	145
13.4	Duálne vzdelávanie	150
13.5	Ako opravovať chyby pri účtovaní miezd	151
13.6	Zhrnutie	151
14.	Chyby v účtovaní výnosov	153
14.1	Rámcová účtovná osnova triedy 6 – výnosy.....	153
14.2	Často používané syntetické účty pri účtovaní triedy 6	154
14.3	Príklady účtovania výnosov.....	155
14.4	Zhrnutie	159
15.	Chyby pri zostavovaní účtovnej závierky a daňového priznania... 161	
15.1	Čo je daňové priznanie	161
15.2	Čo je účtovná závierka	162
15.3	Uzávierkové operácie pred podaním daňového priznania	163
15.4	Vyplňovanie daňového priznania	165
15.5	Ako na opravné a dodatočné daňové priznanie.....	169
15.6	Rozhodnutie o schválení účtovnej závierky	171
15.7	Zhrnutie	172
	Záver	173
	Literatúra.....	175
	O autorovi	179

ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK

- DHM – dlhodobý hmotný majetok
- DNM – dlhodobý nehmotný majetok
- DP – daňové priznanie
- FO – fyzická osoba
- JÚ – jednoduché účtovníctvo
- PHM – pohonné hmoty
- PO – právnická osoba
- PÚ – podvojný účtovníctvo
- ZDP – zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov
- ZÚ – zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve
- ÚJ – účtovná jednotka
- ÚZ – účtovná závierka

ÚVOD

Milý čitateľ, dôvod, prečo som túto knihu napísal, je veľmi prostý. Chcel som vytvoriť pomôcku pre všetkých, ktorí majú záujem o účtovníctvo, či už s ním len začínajú alebo sa mu nejakú dobu už venujú. Kniha je **motiváciou a inšpiráciou**, ako sa stať lepším účtovníkom, ktorý sa nebude dopúšťať zbytočných účtovných chýb.

Vedenie účtovníctva sa môže javiť na prvý pohľad ako jednoduchá práca so zapisovaním a nahadzovaním čísel a súm do počítača. V skutočnosti však ide o zložitú prácu, ktorá vyžaduje nielen vedomosti a teóriu, ale aj zručnosti, ktoré účtovník nadobudne len výkonom praxe. Kniha preto obsahuje aj mnoho konkrétnych príkladov, z toho **niekoľko príkladov** pochádza z mojej doterajšej praxe.

Takmer každý čitateľ si pri kúpe novej knihy kladie viacero logických otázok. Oplatí sa do nej investovať? Prečo by som si ju mal vôbec prečítať?

Odpoveďou, v čom by mohla byť moja kniha **novinkou a prínosom** pre slovenský trh (mimo doterajších tradičných učebníc podvojného účtovníctva), by malo byť nasledovné:

1. je napísaná zrozumiteľne a jasne,
2. kto ju kúpi, neprehlúpi,
3. patrí medzi najnovšie knihy z účtovníctva na trhu,
4. je neodškriepiteľnou pomôckou nielen pre účtovníkov a ekonómov, ale aj pre majiteľov firiem, konateľov a podnikateľov,
5. je z praxe, predstavuje významný prínos aj pre učiteľov – teoretikov,
6. pozostáva z najčastejšie opakovaných príkladov v praxi,
7. mapuje najčastejšie účtovné chyby a prináša z nich poučenie,
8. patrí do kategórie účtovného pragmatizmu,
9. napísal ju človek, ktorý má účtovníctvo rád a živí sa ním,
10. je iná ako všetky doterajšie učebnice účtovníctva dostupné na slovenskom trhu.

Trhová ekonomika úzko súvisí nielen s finančnými transakciami, ale predovšetkým s účtovníctvom a daňami. **Správny výpočet a bezchybné vyčíslenie daní je bez zvládnutia účtovníctva nemožné.** Dane sú kľúčový zdroj verejných financií v každej trhovej ekonomike. Účtovníctvo je síce výborne zorganizovaný, ale stále otvorený systém. Aj preto je aktuálne horúcou té-

mou a predmetom neutíchajúcich diskusií to, kto má alebo nemá „účtovnú“ pravdu. Každá pravda je krehká v tom, že môže byť vždy viacrozmerná. To si treba uvedomiť aj pri každom ciele, usilujúcom o kvalitné účtovné vzdelávanie.

Účtovný pragmatizmus je stále jeden z najžiadanejších pohľadov v architektúre financií verejných, štátnych i súkromných na celom svete. Na Slovensku už máme niekoľko tuctov učebníc účtovania, prevládajú však najmä teoretické, nie praktické tituly. Aj to bol dôvod k vzniku tejto knihy.

Cieľom knihy je podporiť odbornú diskusiu (ktorá rozvíja účtovné znalosti a poznanie) a ponúknuť praktickú podporu (pre účtovanie v praxi) najmä účtovníkom a ekonómom malých firiem. Nosnou ambíciou je vytvoriť obľúbenú pomôcku pre účtovníkov a podnikateľov v biznise. Obsah knihy ponúka zámerne pestrý mix rôznych tém (účtovné riziká, účtovné chyby v nákladoch a výnosoch, rôzne príklady...) k účtovaniu z pohľadu nutnosti účtovnej jednotky i podkladov pre praktickú potrebu daňového subjektu.

Bola písaná s hlbokou pokorou, nielen preto, že je to moja prvá kniha v živote. Obsahuje zoradenie jednotlivých príkladov tak, aby ju čitateľ mohol prečítať celú, no zároveň umožňuje vybrať konkrétnu kapitolu, ktorá je pre neho osobne najdôležitejšia a najvýznamnejšia. Som presvedčený, že titul bude prínosom pre trh i príspevkom do dôležitej diskusie účtovných odborníkov a ekonómov k neustále potrebnému skvalitňovaniu účtovníctva v zmysle napredovania trhu a tzv. ekonomického zreáľňovania nielen už známych, ale aj novo vznikajúcich hospodárskych činností, ekonomických postupov a podnikateľských dejov. Prajem príjemné čítanie a čo najviac osôb, úžitkov a benefitov z knihy.

Marec 2021

Autor knihy

Upozornenie:

Obsah knihy zodpovedá právnemu stavu platnému k 31. 3. 2021.

O KNIHE

(očami účtovného experta)

Práca účtovníkov, účtovníčok, ekonómov a ekonómok je práca veľmi náročná, aj keď sa to tak nezdá a laická verejnosť (a bohužiaľ aj niektorí klienti) si myslia, že len „nahadzujeme“ do múdreho účtovného programu, ktorý za nás urobí všetko automaticky a sám a vytlačí hotové daňové priznanie. Bohužiaľ to ale takto nefunguje. Tak, ako v bežnom živote nie je nič jednoduché, v účtovníckej práci to (väčšinou) platí dvojnásobne.

Dali by sa písať dlhé texty o tom, ako sa snažíme aby sme z „papierov“ v krabici od topánok alebo v igelitke dokázali doslova vyčarovať pravdivý a skutočný obraz o činnosti podnikateľa, ktorý nám tento „šalát“ priniesol. Klient nevidí, čo všetko je treba urobiť a aké úsilie musíme vynaložiť na to, aby klient na konci roka uvidel len tých pár strán daňového priznania a účtovnej závierky. My musíme medzi tie „papiere“ vložiť predovšetkým veľký kus našich vedomostí, zručností, úsilia, a často aj veľký kus voľného času a trpezlivosti.

Nie sme niekedy obľúbení, lebo stále od klientov niečo pýtame, stále nám ešte niečo nedali, a stále nejaký ten „papier“ nie je podľa našich predstáv. Teraz sa obrátim na našich klientov: Nerobíme to z rozmaru alebo že by sme vás chceli šikanovať, a už vôbec nie z dôvodu zabíjania času, s ktorým by sme nevedeli, čo robiť. Robíme to preto, aby ste to vy mali urobené čo najlepšie a aby ste mohli s kludom spávať a nebáť sa, že z ťažko zarobených peňazí budete musieť niečo dať „štátu“ vo forme pokuty alebo sankcie.

Túto knihu by som práve preto odporúčal (možno sa budete čudovať) predovšetkým našim klientom. Aby videli a uvedomili si, koľko nástrah číha pri tom „nahadzovaní“ do múdreho účtovného programu.

Oceňujem na autorovi spôsob a štruktúru textu, ktorú zvolil pri tvorbe tejto knihy. Po veľmi dobrom úvode, v ktorom nás autor vvedie do základov a stručného prehľadu účtovníctva, do spôsobov a zásad účtovníctva nám predstavuje MÁ DAŤ a DAL princíp s vysvetlením účtovnej osnovy (rozvrhu). Plynule prechádza k účtovným dokladom a účtovným zápisom, kde už autor uvádza prvé chyby, ktoré sa môžu v tejto oblasti vyskytovať. Rovnako oceňujem, že autor spomína aj tému, ktorá s účtovníctvom bezprostredne sú-

visí – a to tému archivácie dokladov. Aj v tejto časti autor uvádza možné chyby, ku ktorým môže dôjsť pri archivácii.

Veľmi príjemne ma autor potešil zhrnutím každej kapitoly na jej konci. Dodáva to textu určitú pridanú hodnotu, ktorú veľmi oceňujem.

Keďže kniha je o účtovných (a účtovníckych) chybách, autor sa hneď v tretej kapitole venuje veľmi podrobnému opisu a analýze chýb v účtovníctve, príčinám ich vzniku, ale aj ich opravám. Plynule vo svojom texte prechádza k najväčším účtovným rizikám, k ich podrobnému opisu kde uvádza aj spôsoby ich eliminácie alebo spôsoby riešenia.

Aby sa chybám predchádzalo, autor dopomohol ku komplexnosti publikácie aj tým, že v samostatnej kapitole uvádza odporúčania na školiace agentúry, publikácie, webové stránky či na účtovnícke skupiny na Facebooku.

Ako významný bonus v publikácii oceňujem, že sa autor venuje aj interným smerniciam, ktoré sú veľmi dôležitou súčasťou účtovníctva a vďaka používaniu kvalitných smerníc je možné podstatne eliminovať vznik chýb v účtovníctve. Táto téma býva účtovníkmi podceňovaná a som veľmi rád, že túto tému autor v knihe uviedol (aj so vzorom smernice).

Ako som v úvode spomínal, ohľadom ponímania našej práce verejnosťou alebo klientami, pozitívnym dojmom na mňa zapôsobila časť, v ktorej sa autor venuje pohľadu – názoru daňového kontrolóra na účtovníkov ako aj pohľad podnikateľov na nás účtovníkov. Text v tejto časti knihy ma naozaj veľmi zaujal a musím povedať, že ma neprekvapil, a že je bohužiaľ pravdivý.

V mojom ponímaní, som si knihu (len tak podvedome) rozdelil akoby na dve časti. Tú prvú časť som hodnotil doteraz. Teraz nasleduje tá (podľa mňa) druhá časť.

Autor zvolil veľmi dobré členenie, kde po krátkom úvode vždy uvádza účtovnú osnovu v jednotlivej účtovnej triede, pod ňou opis jednotlivých účtov danej účtovnej triedy, následne príklady účtovania, kde oceňujem spomenutie dôležitých účtovných prípadov a ich úskalí. Keďže sa jedná o knihu s témou účtovných chýb, autor vyčerpávajúcim spôsobom uvádza všetky možné chyby, ktoré sa pri účtovaní (používaní účtov danej účtovnej triedy) môžu vyskytnúť. Samozrejme ani tu nechýba krátke ale veľmi užitočné zhrnutie predošlého textu.

Veľmi podrobne sa autor venuje účtovaniu nákladov, ktoré majú, dá sa povedať, najväčší vplyv na chybovosť v účtovníctve. Či už z dôvodu nesprávneho posúdenia alebo z dôvodu „špekulatívneho“ kde autor uvádza aj konkrétne súdne rozhodnutia.

Chyby je možné urobiť nielen pri účtovaní v priebehu účtovného obdobia, ale aj pri „finiši“, pri zhotovení účtovnej závierky a pri vypracovaní daňového priznania. Autor neopomenul ani túto tému. V rámci tejto kapitoly som privítal, že autor veľmi prehľadne a zrozumiteľne uviedol aj pomôcku pre vyplnenie daňového priznania v časti pripočítateľných a odpočítateľných položiek pre právnické osoby za rok 2020. No a samozrejme nechýba zoznam všetkých možných chýb, ktoré môžu vzniknúť pri zostavovaní účtovnej závierky a daňového priznania.

Je vidno, že kniha je písaná na základe reálnych skúseností z praxe. Je písaná veľmi komplexne a prehľadne. Autor veľmi dobre ovláda problematiku a vie na čo má poukázať, čo má zvýrazniť, čo sa vyskytuje a čo sa môže v účtovnej praxi vyskytnúť. Knihu by som odporúčal (nielen klientom, ako som písal v úvode) predovšetkým začínajúcim účtovníkom a účtovníčkam, ale určite by si táto kniha našla miesto na každom stole aj u dlhoročného účtovníka či účtovníčky, aby mohli do nej kedykoľvek nakuknúť, či nerobia ÚČTOVNÉ CHYBY.

Apríl 2021, Miroslav Gandžala (účtovný expert z firmy AGRICO, s.r.o.)